

Jutlus P, 26.08.18 Nõos kell 11.00 ja Rannus kell 14.00, 13. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Rt 1:8–11, 14–18; Mk 12:41–44

Jutlus: Rm 13:8–10

Laulud: 312 (1–7); 314 (1–4, 5); 289 (1–3); 306 (1–4)

Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi vastu kui ainult võlg üksteist armastada; sest kes armastab teist, on Seaduse täitnud. Sest käsk: „Sa ei tohi rikkuda abielu, sa ei tohi tappa, sa ei tohi varastada, sa ei tohi himustada”, ja mis tahes muu käsk on kokku võetud selles sõnas: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!” Armastus ei tee ligimesele kurja. Nii on armastus Seaduse täitmine.

Kristlikus kõnepruugis kasutatakse tihti sõna „armastus“. Tuntud on Jeesuse nn armastuse kaksikkäsk, mida ikka ja jälle meenutatakse ja tulebki meenutada: Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega, ning oma ligimest nagu iseennast! (Mt 22:37jj)

Ka apostel Paulus meenutab tänases kirjakohas meenutab seda kaksikkäsku, tõsi küll, selle teist poolt, ligimesearmastust. Pauluse loogika on täiesti arusaadav: kui sa teist inimest armastad, siis pole sul tarvis enam ühtegi käsku, sest teisele head tehes – mida armastus ju tähendab – pole sind tarvis seadustega piirata. Armastades pole sa inimestele ohtlik.

Aga samamoodi pole armastav inimene ka jumalavallatu, sest kõik, mida inimene ligimese suhtes valesti teeb, teeb ta valesti ka Jumala suhtes. Seepärast võibki Paulus meie kirjakohas öelda, et kes teist armastab, on Seaduse täitnud. Ja juudi õpetlasena peab ta silmas muidugi Moosese 10 käsku, täpsemalt käske 4–10, mis on siis nn teise kivilaua käsud ja kõnelevad suhtest ligimesega: kui sa armastad, siis ei riku sa abielu, ei tapa, ei varasta, ei himusta. Küllap saab siia lisada ka 4. käsu, vanemate austamise, ja 8. käsu, valetunnistuse andmise.

Ometi pole ligimesearmastusega kõik selge. Inimese patune süda mõtleb välja igasuguseid küsimusi, mis tahavad seda lihtsat armastavat suhet kaasinimese vastu ähmastada. Tuntud on ju lugu halastajast samaarlasest, mille Jeesus Lk 10:25–37 jutustas seadusetundjale, kes ei saanud aru, keda tuleb nimetada ligimeseks.

Tartu tänavail olen näinud posterit, mis kutsub üles tegema 100-aastasele Eestile kingitust, kasutades juhusuhtes kondoomi. Ühest küljest on see Tervise Arengu Instituudi kampaania loomulikult suunatud HIV-viirusesse haigestumise vastu ja Eesti inimeste parema tervise nimel – järelikult justkui kantud ligimesearmastusest. Teisest küljest on see omal kombel varjatud heakskiit abielurikkumisele: kellegi pole sinu juhusuhete vastu midagi, juhul kui sa teed seda turvaliselt ja kellegi tervist ohustamata.

Võib siis ehk öelda, et see Tervise Arengu Instituudi kampaania maksab abieluetika arvelt lõivu meditsiinieetikale. Juhusuhte partneri suhtes on ehk tegu ligimesearmastusega, kuid abikaasa või kindla partneri suhtes näotu teoga.

Tõin need näited selleks, et osutada raskustele ligimese armastamises. Meie õnnistegija Jeesus Kristus, kes oli patuta, suutis igas olukorras käituda armastavalt ja Jumala seadusi rikkumata. Meie patuste inimestena seda aga ei suuda ja peame kusagilt abi otsima.

Kõigepealt on muidugi tarvis oma patustust tunnistada. Üleelmisel pühapäeval, 12. augustil lugesime jutlusetekstina mh ka 1Jh 1:9j: „Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust. Kui me ütleme: „Meie ei ole patustanud”, siis me teeme tema valetajaks ja tema sõna ei ole meis.“ Jah, nii see on: kui me end süüdi tunnistame, siis on ilmalikus kohtupidamises karistus alati kergem. Jumal on aga koguni nii seadnud, et Tema ees patud üles tunnistades pole karistus mitte ainult kergem, vaid Jumal loobub karistusest! Sest karistuse on Jeesus Kristus meie eest juba ära kandnud!

Niisiis on esimene küsimus, kuidas jõuda patutundmisele ja patu tunnistamiseni. Kahjuks on nii, et inimene ise seda omast jõust ei suudagi. Või siis ka õnneks, sest sel juhul pole inimesel ka vastutust. Patutundmisele jõudmine on sajabrotsendilisel Jumala töö. Meenutagem näiteks apostel Peetrust, kes, kohtudes Galilea järve ääres esimest korda Jeesusega, tundis end otsekohe patuse mehena. Või

siis apostel Paulust, kes, kohtudes ülestõusnud Jeesusega, mõistis järsku oma senist patutööd Jumala vastu.

Patutunnetuse valab meisse kohtumine Jumalaga. Jumalaga kohtumine leiab aga kõige selgemalt aset Jumala sõna läbi. Selle tõttu on Jumala sõna kuulutamine väga vajalik tegevus. Sobival hetkel kõlav sobiv Jumala sõna võib palju korda saata – arvan, et olete seda kõik ka kogenud.

Kui me aga ükskord oma pattu juba tunneme, siis tuleb seda ka Jumala ees tunnistada. Ja siis on Jumalal võimalik see ka andeks anda.

Kui Jumal on meile meie patud andeks andnud, siis kingib ta meie südamesse oma Püha Vaimu, kes hakkab meid kasvatama Jumala tegude tegemiseks. Ja alles siis võib hakata kõnelema tõelisest ligimesearmastusest. Siis on meie armastus mitte omakasupüüdlik või millelegi lõivu maksmine millegi muu arvelt, vaid see polegi juskui enam meie töö. See on viis, kuidas Jumal kasutab meid oma armu väljendusena patuses maailmas.

Tänases kirjakohas aga pöördub apostel Paulus ju tegelikult Rooma kristlaste poole. Nende poole, kes on juba oma patud tunnistanud, saanud Püha Vaimu osaduse ja elavad Jumala saadikutena kaduvas maailmas. Miks siis peab Paulus neile veel meelde tuletama, kuidas ligimest õigesti armastada?

Teame sedagi hästi. Me pole ju ka pärast Jumala lõpliku andestuse kogemist veel patust vabad. Piltlikult öeldes – haigus meie sees on võidetud, kuid see vaevab taandudes endiselt meie liikmeid. Ning see haiguse ehk patu taandumine kestab veel kahjuks terve meie maise elu.

Mida aga arstid soovivad teha haigusest taastuvail patsientidel? Loomulikult võtta kasutusele taasturavi! Mis on aga patu andeks saanud inimese taasturavi? Üleskutse Jumala käskude igapäevasele täitmisele. UT-s nimetatakse sellist üleskutsumist pareneesiks. Ja meie kirjakoht on tegelikult Rooma kirja pareneetilise osa kokkuvõte. 12. ja 13. peatükis õpetab Paulus Rooma kristlasi elama Jumala Seaduse kohaselt, teades samas väga hästi, et Jeesuses Kristuses on see Seadus ületatud.

Ja seepärast tahaksin ma tänase jutluse lõpus lugeda ette meie kirjakohas näidatud armastuskäsu n-ö eksplikatsiooni, mille Paulus esitab juba varem oma kirja pareneetilises osas Rm 12:9–21: „Armastus olgu siiras. Kurjast hoidudes kiinduge heasse! Vennaarmastuses olge üksteise vastu hellad, vastastikusel austuses jõudke üksteisest ette! Teenige Issandat tüdimatu innuga ja vaimult tulisena! Olge rõõmsad lootuses, vastupidavad viletsuses, püsivad palves! Abistage pühasid nende puuduses, püüdke olla külalislahked! Õnnistage oma tagakiusajaid, õnnistage ja ärge needke! Rõõmustage rõõmsatega, nutke nutjatega! Olge omavahel üksmeelsed! Ärge mõtelge kõrgilt, vaid laske end tõmmata madalate hulka! Ärge olge endi meelest targad! Ärge tasuge kellelegi kurja kurjaga, hoolitsege selle eest, mis on hea kõigi inimeste silmis! Kui võimalik, niipalju kui oleneb teist, pidage rahu kõigi inimestega! Ärge makske ise kätte, armsad, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: „Minu päralt on kättemaks, mina tasun kätte” – nii ütleb Issand. Veel enam: „Kui sinu vaenlane nälgib, toida teda, kui tal on janu, anna talle juua, sest seda tehes sa kuhjad tuliseid süsi tema pea peale!” Ära lase kurjal võitu saada enese üle, vaid võida sina kuri heaga!“

Mis siis veel kui mitte selline selgitus aitab meil aru saada, mida tähendab ligimesearmastus! Hoidumine kurjast, üksteise austamine, palves Jumala teenimine, külalislahkus, vaenlase eest palvetamine, empaatia, tagasihoidlikkus, leplikkus, rahumeelsus, kättemaksust hoidumine, kurja võitmine heaga.

Nõnda ei lase Jumala sõna meil kunagi jääda oma armastuses üldsõnaliseks ja pinnapealseks. Me ei saa kunagi end õigustada, et oleme teinud ligimese armastamiseks kõik endast oleneva. Lugegem Piiblit ja me leiame pidevalt uusi viise! Ja ärgu olgu need meile mitte süüdistuseks, vaid rõõmsaks innustuseks Jumala lõpmatu armurikkuse avastamisel.

Aamen.